

İkinci Çeyrekte Büyüme

Ozan Bakış,¹ Oğuz Yurtoğlu²

Yönetici Özeti

Kesinleşen Nisan, Mayıs ve kısmen açıklanan Haziran ayı GSYH öncü göstergeleri ile yaptığımız hesaplamalara göre Türkiye ekonomisinin 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 5,2 oranında büyümesini bekliyoruz. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerle yaptığımız hesaplamalarla ise 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla GSYH'nin yüzde 1,1 artacağını öngörüyoruz.

¹ Betam, ozan.bakis@bau.edu.tr

² Betam, oguz.yurtoglu@bau.edu.tr

GSYH büyüme tahminleri	2025Q2
Çeyreklik dönemsel GSYH	1.1
Yıllık dönemsel GSYH	5.2

Tablo 1: Dönemsel ve yıllık reel GSYH büyüme tahminleri. Kaynak: Betam. **NOT:** "Çeyreklik dönemsel" büyüme oranı, bir önceki çeyreğe göre tahmin edilen mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış dönemsel GSYH büyümesini; "Yıllık dönemsel" büyüme oranı geçen yılın aynı ayına göre tahmin edilen dönemsel GSYH büyümesini göstermektedir.

Tüketim malları ithalatında artış

2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla tüketim malları ithalatında yüzde 5,5 artış öngörüyoruz. Kamu tüketim harcamalarında ve ÖTV gelirlerinde yüzde 2,7'lik bir düşüş öngörüyoruz (Tablo 2).

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre bakıldığında, tüketim malları ithalatında yüzde 16,3'lük, dayanıksız tüketim sanayi üretim endeksinde ise yüzde 8,2'lik artış bekliyoruz. Aynı dönemde tüketici kredilerinde de yüzde 6,8'lik bir düşüş bekliyoruz (Tablo 3).

	2025Q1	2025Q2
İthalat-tüketim	-3.4	5.5
Konut kredileri	0.7	0.2
Tük. kredileri ve KK	1.6	0.6
SÜE-dayanaksız түk.	1.6	-1.5
SÜE-dayanıklı түk.	1.2	-0.6
ÖTV	-1.7	-2.7
Kamu түk. harc.	3.6	-2.7

Tablo 2: Bir önceki çeyreğe kıyasla tüketim harcamaları. **SÜE:** Sanayi üretim endeksi; **ÖTV:** Özel tüketim vergisi; **KK:** Kredi kartları.

	2025Q1	2025Q2
İthalat-tüketim	11.0	16.3
Konut kredileri	-13.5	-6.8
Tük. kredileri ve KK	1.2	2.9
SÜE-dayanaksız түk.	-2.2	8.2
SÜE-dayanıklı түk.	-3.5	5.4
ÖTV	-0.6	-2.6
Kamu түk. harc.	1.1	0.4

Tablo 3: Geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla tüketim harcamaları.

Yatırım malı ithalatında artış

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış veriye göre, 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yatırım malı ithalatında yüzde 4,6'lık bir artış, üretim beklentilerinde ise yüzde 3,2'lik bir düşüş öngörüyoruz. Diğer yatırım öncü göstergelerinde beklenen değişimler ise yüzde 1,5 düşüş ile yüzde 4,2 artış arasındadır (Tablo 4).

Yıllık bazda ise kapasite kullanım oranında yüzde 2,6'lık bir düşüş, ticari kredilerde ise yüzde 11,6'lık bir artış öngörüyoruz. Yatırım malı ithalatında yüzde 9,8'lik, ara malı sanayi üretim endeksinde ise yüzde 9,6'lık bir artış hesaplıyoruz (Tablo 5).

	2025Q1	2025Q2
SÜE-ara malı	1.9	-0.3
KKO-yatırım malı	-1.5	0.3
İthalat-yatırım malı	6.1	4.6
Tic. krediler ve KK	5.0	0.8
Üretim-son 3 ay	1.2	-3.2
Per. sek. stok	0.8	-1.5
Kamu yatırım harc.	-15.6	4.2

Tablo 4: Bir önceki çeyreğe kıyasla yatırım harcamaları. **KKO:** Kapasite kullanım oranı; **Per.sek.stok:** Perakende ticaret sektörü mevcut mal stok seviyesi. KKO diğer endekslerin aksine yüzde puan değişimi olarak verilmiştir.

	2025Q1	2025Q2
SÜE-ara malı	-4.6	9.6
KKO-yatırım malı	-3.8	-2.6
İthalat-yatırım malı	-3.0	9.8
Tic. krediler ve KK	9.8	11.6
Üretim-son 3 ay	-0.0	-1.4
Per. sek. stok	2.4	1.6
Kamu yatırım harc.	29.9	1.8

Tablo 5: Geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla yatırım harcamaları.

	2025Q1	2025Q2
İhracat	4.8	-3.0
İthalat	2.6	3.1
Altın dışı ihracat	1.3	2.3
Altın dışı ithalat	3.5	2.2

Tablo 6: Bir önceki çeyreğe kıyasla dış ticaret.

	2025Q1	2025Q2
İhracat	1.0	6.5
İthalat	3.5	12.9
Altın dışı ihracat	1.7	4.6
Altın dışı ithalat	3.5	11.4

Tablo 7: Geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla dış ticaret.

İhracatta düşüş, ithalatta artış

2025 yılının ikinci çeyreğinde, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış dış ticaret rakamlarına baktığımızda ihracatta yüzde 3,0'lük bir düşüş, ithalatta ise yüzde 3,1'lik bir artış bekliyoruz (Tablo 6).

Bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla baktığımızda ise ihracat yüzde 6,5, altın dışı ihracat ise yüzde 4,6 artmaktadır. İthalat ise yüzde 12,9 artarken, altın dahil edilmediğinde ithalatta yüzde 11,4'lük bir artış hesaplanmaktadır (Tablo 7).

Genel değerlendirme

GSYH tahmininde kullandığımız diğer mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış değişkenlere baktığımızda elektrik tüketiminde yüzde 1,0'lık bir artış, hizmetlere olan talepte ise yüzde 5,1'lik düşüş gözlemlemekteyiz (Tablo 8).

Geçen yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında imalat sanayi üretim endeksinin yüzde 10,2 artacağını, hizmetlere olan talebin ise yüzde 8,7 azalacağını öngörüyoruz (Tablo 9).

Kesinleşen Nisan, Mayıs ve kısmen açıklanan Haziran ayı GSYH öncü göstergeleri ile yaptığımız hesaplamalara göre Türkiye ekonomisinin 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 5,2 oranında büyümesini bekliyoruz. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerle yaptığımız hesaplamalarla ise 2025 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla GSYH'nin yüzde 1,1 artacağını öngörüyoruz.

	2025Q1	2025Q2
İmalat SÜE	1.5	-0.1
Per. sek. fiy. bek.	1.4	-1.9
KKO	-0.5	-0.1
Hiz. sek. talep	1.6	-5.1
Gel. 12 ay yat. bek.	-1.3	-1.8
Elektrik tüketimi	0.3	1.0

Tablo 8: Bir önceki çeyreğe kıyasla bazı öncü göstergeler. **Per.sek.fiy.bek:** Perakende sektörü fiyat beklentisi (gelecek 3 ay), **Hiz.sek.talep:** Hizmetlere olan talep (son 3 ay), **Gel. 12 ay yat. bek.:** Gelecek 12 ay yatırım beklentisi

	2025Q1	2025Q2
İmalat SÜE	-2.7	10.2
Per. sek. fiy. bek.	-4.3	-0.1
KKO	-1.8	-1.8
Hiz. sek. talep	-3.4	-8.7
Gel. 12 ay yat. bek.	-6.0	-7.1
Elektrik tüketimi	3.2	2.4

Tablo 9: Geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla bazı öncü göstergeler.

KUTU: AÇIKLAMALAR

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırma ile ilgili açıklama:

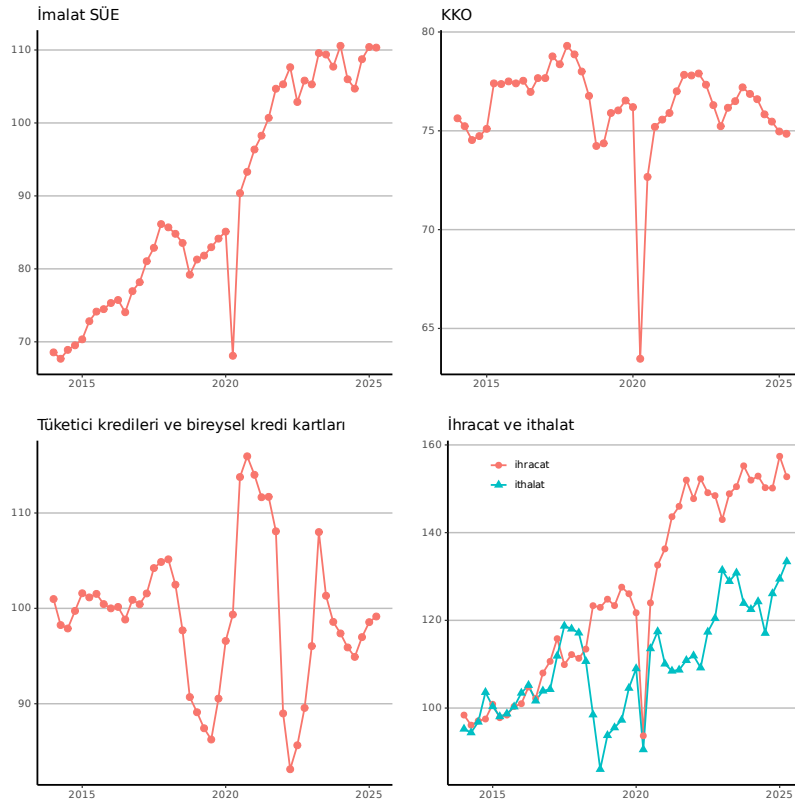
Bir önceki çeyreğe göre GSYH büyüme oranı tahmin edilirken tüm verilerde mevsim ve takvim etkileri için düzeltme yapıyoruz. Eğer veriyi yayınlayan kurumlar düzeltilmiş veriyi yayınlıyorsa doğrudan o serileri kullanıyoruz. Bunun mümkün olmadığı durumlarda düzeltmeyi yapmaktadı. Bu notta kullandığımız değişkenlerin durum şöyle özetlenebilir:

- TCMB: İmalat sanayi kapasite kullanım oranı (KKO); reel kesim güven endeksi (RKGE).
- TÜİK: Sanayi üretim endeksi (SÜE) ve alt kalemleri; ihracat, ithalat ve mal grubuna göre ithalat alt kalemleri (ara malı, yatırım malı ve tüketim malı); sektörel güven endeksleri ve alt kalemleri (perakende ticaret, hizmet ve inşaat sektörleri)
- Betam: Geriye kalan tüm öncü göstergeler.

Öncü göstergelerle ilgili açıklama: Betam her çeyrek için üç tahmin yayınlıyor. İlk iki tahminde büyüme tahmini yapılan çeyreğe ait öncü göstergelerin bir kısmı için son iki ay, diğerleri için ise son ay bilgisi tahmin tarihinde eksiktir. Öncü göstergeler için büyüme rakamları oluştururken bu eksik aylar için serinin daha önceki gözlemlerinden hareketle oluşturduğumuz tahminleri kullanıyoruz. Üçüncü tahminde öncü göstergelerin tüm ayları mevcut olduğundan tahmine ihtiyaç kalmamaktadır.

Tahmin modeli ile ilgili açıklama:

GSYH'nın doğrudan tahmini için 16 öncü gösterge kullanıyoruz. GSYH alt kalemlerinin (tüketim, yatırım, ihracat ve ithalat) tahmini için 26 öncü gösterge kullanıyoruz. Araştırma notumuzda ve tablolarda bu göstergelerin hepsini sunmak yerine içinde bulunduğumuz dönemde öne çıkan ve tahminde başarılı olan değişkenleri sunmayı tercih ediyoruz.

Şekil 1: Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış çeyreklik öncü göstergeler. Tüketici kredileri ve bireysel kredi kartları 2016 yılının ilk çeyreği 100 olacak şekilde endekse dönüştürülmüştür.